

Individualizirani operativni odgojno-obrazovni program

Didaktičko metodički trening za nastavnike

Proletna škola Hrvatskog pedagoškog književnog zbora Opatija 29. travnja 2015.

Stručna suradnica mentorica: Branka Vlašić, dipl.pedagog

-
- Cilj: Razvijanje stručnih kompetencija nastavnika
 - Namjena: stručno usavršavanje nastavnika
-

CILJEVI PREDAVANJA

- Odrediti ciljeve suvremene nastave
- Kurikularno planirati nastavne sadržaje, definirati ishode učenja i odrediti elemente i kriterije vrednovanja u **INDIVIDUALIZIRANOM ODGOJNO - OBRAZOVNOM PROGRAMU ZA UČENIKE S TEŠKOĆAMA**
- Razvijati profesionalne kompetencije i potrebu za trajnim stručnim usavršavanjem
- Razvijati stručne kompetencija nastavnika

Ciljevi pedagoškog djelovanja usmjereni na učenike

Poticati kreativni način mišljenja i stvaranja

Poticati razvijati samopouzdanje i samopoštovanje

Poticati i razvijati sposobnost timskog rada i uvažavanja različitosti

Osposobljavati učenike s teškoćama za samostalno učenje i potrebu cjeloživotnog učenja

Omogućiti učeniku s teškoćama da ostvari svoje talente

KORACI U IZRADI INDIVIDUALIZIRANOG ODGOJNO - OBRAZOVNOG PROGRAMA

- 1. Inicijalna procjena
 - 2. Plan/program podrške
 - 3. Vrednovanje i ocjenjivanje
-

UPUTE NASTAVNICIMA I STRUČNIM SURADNICIMA

Obrazac za izradu Individualiziranog odgojno-obrazovnog programa – IOOP odnosi se na:

- a) Podatke o školi i učeniku,
- b) Plan/program podrške u odgojno-obrazovnom procesu,
- c) Praćenje postignuća.

UPUTE NASTAVNICIMA I STRUČNIM SURADNICIMA

- ▶ Individualizirani odgojno-obrazovni program (IOOP)
- ▶ službeni dokument škole,
- ▶ izrađuje se za sve učenika s posebnim obrazovnim potrebama (teškoćama)
- ▶ temeljem Rješenja na primjerene programe školovanja
- ▶ (razina podrške, resursi, tehnologija i dr.) i/ili Odluke nastavničkog vijeća.

1. PODATCI O ŠKOLI I UČENIKU

1. Opći podatci :

(A) učenici s teškoćama u razvoju,

(B) učenici s teškoćama: **u učenju, učenici s problemima u ponašanju i emocionalnim problemima,**

(C) učenici s teškoćama: **uvjetovanim odgojnim, socijalnim, ekonomskim, kulturalnim i jezičnim čimbenicima, kako bi učitelj lakše mogao planirati provedbu inicijalne procjene, a posebno izradbu primjerenog plana podrške.**

2. INCIJALNE PROCJENE

Imati u vidu osobitosti razvoja učenika

Odabrati instrumente i načine procjene obzirom na:

- predznanja,
- sposobnosti,
- vještine,
- interese učenika za nastavni predmet.

2. INCIJALNE PROCJENE

Izbor instrumenta procjene može se odnositi na:

- standardizirane instrumente (npr. predznanje obzirom na prethodni razred)
- one koje NASTAVNIK kreira sam (upitnici, zadaci za procjenu pojedinih vještina, skale procjene i dr.).
- upoznavanja učenika ne smije izostati **opservacija (promatranje) učenika za vrijeme nastave te razgovori s učenicom.**
- U radu nastavnika POMOĆ **Lista za procjenu UČENIKA** (Bujanović, Ivančić, 2006., adaptacija Ivančić, Stančić, 2009).

2. INICIJALNE PROCJENE

- O **rezultatima inicijalne** procjene važno je **informirati roditelje** kako bi ih tijekom provedbe programa mogli aktivnije uključivati u provođenje programa.
- U prikazu podataka, osobito onih koji se odnose na potrebe učenika (npr. zdravstvene), **nikako ne smiju izostati napomene o uzimanju pojedinih lijekova i dr.**

3. PLAN/PROGRAM PODRŠKE U ODGOJNO-OBRAZOVNOM PROCESU

-Plan podrške u odgojno-obrazovnom procesu najvažniji je dio ovog dokumenta

-**temeljem inicijalne procjene**, planiraju sve bitne sastavnice kurikuluma usmjerenog na pojedinog učenika:

- (što, kako, s kime, u kojem vremenu, koliko uspješno i dr.).

- **Uzimajući u obzir osobitosti razvoja određenog učenika** i njihov utjecaj na poučavanje i učenje. NASTAVNIK treba vidjeti koje će sastavnice plana/programa podrške razrađivati.

-NASTAVNIKU je važno znati planirati sve sastavnice:

3. PLAN/PROGRAM PODRŠKE U ODGOJNO-OBRAZOVNOM PROCESU

- Posebnu pozornost u kreiranju programa podrške treba usmjeriti na određivanje očekivanih ciljeva poučavanja - **razine obrazovnih postignuća**
- Pri tome treba točno odrediti što pojedini učenik treba dostići (moći, učiniti, u nekoj aktivnosti određene nastavne epizode)

3. PLAN/PROGRAM PODRŠKE U ODGOJNO-OBRAZOVNOM PROCESU

- Na temelju čega je moguće zaključiti je li dostigao cilj tj. jesu li ostvarene planirane zadaće - (ishodi učenja).
- Da bi se planirani ciljevi ostvarili, potrebno je odabirati one **aktivnosti** u kojima učenici mogu polučiti uspjeh, bilo da se radi o individualnom ili grupnom radu.
- Pri odabiru oblika rada posebnu pozornost treba posvetiti **osmišljenom pristupu suradničkog učenja**.

4. PRAĆENJE POSTIGNUĆA

- U kojim je **aktivnostima i oblicima rada učenik** najčešće uspješno sudjelovao
- Koji su **motivirajući postupci** značajni za rad s određenim učenikom.
- U provođenju rada važno je da NASTAVNIK u radu s učenicima s posebnim potrebama razvija načine samovrednovanja kojima će poticati samopoštovanje i samopouzdanje te tako pridonijeti razvoju pozitivne slike o sebi.
- Za uspješnost učenika/ce i jačanje samopouzdanja važno je istaknuti koji oblici i načini suradnje s roditeljima/starateljima, pridonijeli.

2. POSTUPCI PRILAGOĐAVANJA

1. PERCEPTIVNO PRILAGOĐAVANJE

Prilagođavanje sredstava predočavanja

(slike, crteži, karte, sheme) – **pojednostavljivanjem, izdvajanjem bitnog, izostavljanjem suvišnih detalja**

Prilagođavanjem tiska

– uvećavanjem ili pojačavanjem tiska, povećavanjem razmaka između riječi, rečenica ili redova teksta

2. POSTUPCI PRILAGOĐAVANJA

- Prilagođavanje prostora za čitanje/pisanje – **uvećavanjem prostora za čitanje i pisanje**
- Razni oblici isticanja u tekstu – **podcrtavanje, uokvirivanje, mijenjanje boje tiska**

2. SPOZNAJNO PRILAGOĐAVANJE

Uvođenje u postupak

- **stupnjevito pružanje pomoći** u rješavanju zadataka

Planiranje teksta

- **osvješčivanje slijeda**

putem slike, pitanja, riječi sažimanje teksta

- **izdvajanje bitnih odrednica teksta,**

smanjivanje broja činjenica

Semantičko pojednostavljivanje sadržaja učenja

- **prerada sadržaja**

sukladno spoznajnim sposobnostima učenika

2. SPOZNAJNO PRILAGOĐAVANJE

- ▶ Primjena shematskih prikaza – **analitičko/sintetičko predočavanje** sadržaja na pregledan način
- ▶ Stupnjevito perceptivno potkrjepljenje istog sadržaja – **postupno uvođenje u apstraktan** način mišljenja

3. GOVORNO PRILAGOĐAVANJE

Prilagođavanje izražajnosti

boje, visine, jačine glasa uz primjerenu gestu i mimiku

Prilagođavanje razgovjetnosti

govorenjem u neposrednoj blizini učenika ("licem u lice")

Govorno usmjeravanje pažnje

primjena usmjeravajućih izričaja (npr. ovo je važno, molim pazite, molim slušajte)

3. GOVORNO PRILAGOĐAVANJE

Prilagođavanje razumljivosti

uporaba jasnih, razgovijetnih, jednostavnih i kraćih rečenica s poznatim odnosno objašnjenim novim riječima,

ponavljanje izrečenog,

provjera razumijevanja slušanog putem pokazivanja,

pitanja,

postavljanje jednog po jednog pitanja,

dodatno pojašnjavanje izrečenog

4. PRILAGOĐAVANJE ZAHTJEVA

Zahtjevi u odnosu na samostalnost

stupnjevito pružanje pomoći i nadzora pri rješavanju različitih zadataka, izvođenju pokusa ili postupaka, rukovanje alatima, strojevima

Zahtjevi u odnosu na vrijeme rada

predviđanje duljeg vremena za rješavanje zadataka osobito u pismenim provjerama znanja

Zahtjevi u odnosu na način rada

pojedinačno zadavanje zadataka, korištenje zadataka različite "težine", češće vježbanje i ponavljanje

4. PRILAGOĐAVANJE ZAHTJEVA

Zahtjevi u odnosu na provjeravanje

samo usmena provjera znanja ili davanje mogućnosti da učeniku netko drugi čita,

češća provjera znanja u kraćim vremenskim intervalima i s manjim brojem zadataka ili pitanja u ispitivanju

zajedničko planiranje rada s učenikom,

češće promjene aktivnosti,

fizičko približavanje izvoru spoznavanja (hiperaktivnost)

5. STRATEGIJA PODRŠKE

Odnosi se na primjenu odgovarajućih :

didaktičko-metodičkih oblika rada,

socijalnih oblika

samostalnih aktivnosti učenika

te primjenu poticaja koji će pridonijeti razvoju pozitivne emocionalno-socijalne klime u razredu a u cilju ostvarivanja svrsishodne aktivnosti i odnosa između Nastavnika i učenika te učenika i učenika u nastavnom procesu

Važno je odabrati odgovarajuće **oblike rada** (rad u skupinama, rad u parovima, individualni rad)

5. STRATEGIJA PODRŠKE

odabrati primjerene metode rada

(izlaganje, razgovor, pokazivanje, praktični rad, čitanje, pisanje, crtanje)

Primjerene emocionalno-socijalne poticaje/motivacijski plan

(osmjehivanje, dodirivanje, kimanje glavom, otvoren stav učitelja, ohrabrivanje, pohvaljivanje, isticanje, vidljivi oblici pozitivnog vrednovanja, poticanje suradnje među učenicima kroz različite oblike zajedničkih aktivnosti)

Odabir odgovarajućih sredstava rada i didaktičkih materijala

PRIJEDLOZI ZA RAD

Koristiti različite vrste podražaja:(vidne, slušne, dodirne), utvrditi dominantni stil učenja

Sažeti, jednostavniji tekstovi (i kod lektire)

Stalno provjeravati razumijevanje sadržaja

U udžbeniku jasno označiti važna mjesta:(pravila, primjere, postupke)

Podijeliti zadaću na više faza

Kraće ispitne cjeline

PRIJEDLOZI ZA RAD

- ▶ Duže čekanje na odgovor
- ▶ Manje zadatka podijeljenih po težini (lakši, teži, lakši)
- ▶ Brza povratna informacija
- ▶ Izbjegavati čitanje na glas ili pisanje po ploči
- ▶ Greške u pisanju ne ispravljati već podvlačiti
- ▶ Vježbati tehnike pamćenja – npr. umne mape
- ▶ Koristiti različite oblike grupnog rada

PRIJEDLOZI ZA RAD

- Koristiti što više pohvale i nagrade
- Vježbati korištenje unutarnjeg govora (razvijati vještine samoopažanja) i tehnike planiranja
- Vježbati tehnike distrakcije (rastresenosti) u anksioznim (napetost i unutrašnji nemir, strah), situacijama
- Ocjenjivanje – više vrednovati zalaganje i motivaciju za rad
- U dogovoru s učenikom koristiti više usmenog (kratka i jasna pitanja) ili pismenog ispitivanja (bez vremenskog ograničenja), unaprijed najaviti i dogovoriti ispitivanje

PRAĆENJE

- ▶ pojedinačno
- ▶ grupno
- ▶ sveobuhvatno
- ▶ analitičko
- ▶ dosljedno
- ▶ dokumentirano
- ▶ odnosi se na sve etape odgojno-obrazovnog rada (obrada novog sadržaja, vježbanje, ponavljanje, provjeravanje)

PROVJERAVANJE I OCJENJIVANJE NAUČENOG

usmeno ili pismeno

individualno ili grupno

uz prilagođavanje zahtjeva osobitostima učenika

načini i oblici provjeravanja trebaju djelovati poticajno na učenike

na tako odabranim sadržajima učenici trebaju stjecati funkcionalna znanja i razvijati sposobnost samoocjenjivanja

OPĆE PREPORUKE

S učenicom uspostaviti pozitivan dobronamjieran odnos

Pohvaliti trud koji ulaže

Osigurati učeniku odgovarajuće mjesto u učionici koje će mu omogućiti dobro praćenje nastave

Poticati učenikovu samostalnost

Vježbanje i ponavljanje bitnih dijelova sadržaja (češća provjera znanja)

Omogućiti učeniku dulje vrijeme za rad

Razraditi motivacijski plan

OPĆE PREPORUKE

Poticati učenika i vršnjake na pozitivnu interakciju i zajedničke aktivnosti

Smanjiti broj zadataka, teksta, definicija, pojmova

Sažeti predviđene tekstove (npr. obraditi dijelove lektire)

Prezentirati samo ključne, bitne pojmove

Podijeliti zadatak na više manjih cjelina

Rasporediti zadatke po težini (lakši-teži-lakši)

OPĆE PREPORUKE

- Ponuditi nekoliko odgovora
- Rješavanje zadataka nadopunjavanjem
- Ostaviti dovoljno prostora za pisanje odgovora te označiti mjesto za odgovor (npr. crtama)
- **Izbjegavati zadatke tipa "opiši, zaključi..."**
- Omogućiti korištenje pomagala(kalkulator, rječnik, udžbenik...)
- Zamijeniti teže riječi "lakšim" (npr. regenerirati – obnoviti)

MOGUĆE AKTIVNOST UČENIKA

(za planirana postignuća ili ishode učenja)

- Napraviti mapu priče. Popisati ključne riječi - što znate? Pripremiti i provesti raspravu. Pripremiti uvjerljiv govor zalažući se za ili protiv.
- Organizirati tribinu /debatu. Dizajnirati naslovnicu za školski list. Označiti glavne događaje priče. Uvježbavaju igrokaz i izvode pred razrednim odjelom. Izrecitirati pjesmu. Napiši svojim riječima Ilustriraju glavnu ideju. Nabrojiti glagolska vremena Izrađuju referat. Konstruiraju model i pokazuju kako izgleda.
- Napraviti koncept mapu teme. Napraviti grafikon koji pokazuje.... Izraditi spomenar o području istraživanja. Napisati pismo uredniku. Pripremiti i provesti raspravu. I sl.

4. TIJEK RADIONICE -20 min

- ▶ 4. TIJEK RADIONICE 15 min
- ▶ Sudionici se podijele u skupina
- ▶ (prema predmetnim područjima, može biti i rad u paru). Neka odaberu voditelja skupine.
- ▶ **Svaka skupina dobije:**
- ▶ jedan prazan obrazac IOOP i upute za nastavnika
- ▶ popis aktivnih glagola.
- ▶ Zadatak je da svaka skupina odabere nastavnu cjelinu i nastavnu jedinicu i planiraju **cilj, aktivnosti te ishode** (učenička postignuća) za svaku razinu
- ▶ **STRATEGIJA PODRŠKE**
- ▶ (prilagodba metoda, sredstava, oblika, postupaka, zahtjeva)

Priloženi popis aktivnih glagola

pitati, opisati, dati, generalizirati, držati, smjestiti, imenovati, ukazati, izabrati, služiti, koristiti, dragovoljno upotrebljavati, prihvatiti, odgovoriti,

- ▶ potvrditi, integrirati, prepoznati, razdvojiti, slijediti, osvijestiti, slušati,
- ▶ bilježiti, tražiti, uvažavati, obraniti, odgovoriti, pomoći, sastaviti, prilagoditi se, složiti se, usporediti, iskazati odanost, izraziti, prihvatiti, pristati, brinuti se o/za, komunicirati, razlikovati, raspraviti, uravnotežiti, pozdraviti, označiti, izvesti, predstaviti, čitati, konceptualizirati, izvijestiti, izdvojiti, prilagoditi, izvesti, primijeniti, predložiti, slijediti, nabrojiti,

Priloženi popis aktivnih glagola

- ▶ reći, napisati, doprinijeti, definirati, dosjetiti se, kvalificirati, ispitati, poslužiti, riješiti, koristiti, vrednovati, utjecati, slušati, modificirati,...
- ▶ proučiti, izvršavati, s voljom sudjelovati, posjetiti, dovršiti, podržati, izabrati, opisati, razlikovati, objasniti, slijediti, revidirati, oblikovati, inicirati, pozvati, prepoznati održati, uključiti, opravdati, demonstrirati, riješiti, upotrijebiti, izračunati, zaključiti, primijeniti, skicirati, sastaviti, zaključiti, prosuditi, pratiti, predložiti, izvijestiti, odabrati, podijeliti, izraditi, usvojiti, suprotstaviti se, ponašati se u skladu s, posvetiti se, željeti, iskazati zabrinutost/brigu, slijediti, prakticirati, surađivati, prihvatiti, mijenjati, prilagoditi, urediti, kombinirati, usporediti, volontirati, dopuniti, obraniti, objasniti, interpretirati, objasniti, predvidjeti, sumirati, poopćiti, identificirati, poredati, staviti u odnos, modificirati, organizirati, identificirati, grupirati, pripremiti, imenovati sintetizirati, formulirati, djelovati, prikazati...

NEMJERLJIVI GLAGOLI

glagoli koje ne smijemo upotrebljavati:

znati, razumjeti, voljeti, željeti, upoznati, smatrati, usvojiti, shvatiti
, spoznati, zapamtiti, naučiti, cijeniti, osvijestiti, ovladati

Svaki učenik s posebnim obrazovnim potrebama
zaslužuje njemu primjereno školovanje!

➤ Hvala na pažnji

